

«Жеке қауіпсіздік» тақырыбына өзірленген сабақтар

Астана, 2024 ж.

МАҚСАТ: БАЛАЛАРДЫ КҮНДЕЛІКТІ ӨМІРІНДЕ ҚАУІПСІЗДІККЕ ЫҚПАЛ ЕТЕТІН ДАҒДЫЛАРҒА ҮЙРЕТУ ЖӘНЕ ЖЕКЕ ҚОРҒАНЫСҚА САНАЛЫ, ЖАУАПТЫ КӨЗҚАРАСТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Мақсатты топ:

- Мектеп жасқа дейінгі балалар
- Орта мектеп оқушылары
- ТжКБҰ студенттері

Барлығы әзірленді:

- **260** сабақ
- **239** сілтеме қазақ тілінде:
118-видео, 86 постер, 35 презентация
- **227** сілтеме орыс тілінде:
117 видео, 85-постер, 25 презентация

Міндеттер:

- ✓ Балалардың танымдық деңгейін арттыру
- ✓ Өзін-өзі қорғау дағдыларын дамыту
- ✓ Жауапты мінез-құлықты қалыптастыру
- ✓ Психологиялық дайындық
- ✓ Әлеуметтік құзыреттілік
- ✓ Ақпараттық қауіпсіздік

!!! ЖЕКЕ ҚАУІПСІЗДІК САБАҚТАРЫ АПТА САЙЫН СЫНЫП САҒАТТАРЫНДА ЖОСПАРЛАНУДА (10 МИНУТ)

САБАҚТЫҢ ЖАС САНАТТАРЫ, СЫНЫПТАР МЕН ТОПТАРҒА БЕЙІМДЕП БӨЛІНУІ

БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫНЫҢ ТҮРІ	СЫНЫП/ТОП	САБАҚТЫҢ САНЫ
БАРЛЫҒЫ		130
Мектепке дейінгі білім беру ұйымдары үшін	4-5 жас	10
20 сабақ, оның ішінде:	5-6 жас	10
Орта білім беру және техникалық кәсіптік білім беру ұйымдары үшін:	1 сынып	10
110 сабақ, соның ішінде:	2 сынып	10
	3 сынып	10
	4 сынып	10
	5 сынып	10
	6 сынып	10
	7 сынып	10
	8 сынып	10
	9 сынып / 1 курс	10
	10 сынып / 2 курс	10
	11 сынып	10

**ОСЫ ТАҚЫРЫПТАРДАН САБАҚТАРДЫҢ ЖАЛПЫ САНЫ – 260 (екі тілде).
20 ТАҚЫРЫПТЫҢ ІШІНДЕ БІР ЖАС САНАТЫНАН ЕКІНШІСІНЕ АУЫСАТЫН ТОҒЫСҚАН ТАҚЫРЫПТАР БАР,
АЛ САБАҚТЫҢ МАЗМҰНЫ МЕН КӨРСЕТІЛІМІ ӘРТҮРЛІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.**

Қауіпсіздік сабақтары не үшін қажет?

- **Қауіп пен жарақаттан қорғану.** Қауіпсіздік ережелерін үйрену оқушыға қауіпті жағдайлардан аулақ болуды, жарақаттанудың алдын алуды және әртүрлі әрекеттерді орындау кезінде тәуекелдерді ескеруге көмектеседі.
- **Күнделікті дағдылар.** Қауіпсіздік сабақтары балалар мен жасөспірімдерді күнделікті маңызды қауіпсіздік дағдыларын, мысалы, алғашқы медициналық көмек негіздері, жолдан өту сияқты үйретеді. Қаржылық және ақпараттық қауіпсіздіктің негізгі ережелерін үйретеді.
- **Төтенше жағдайдағы мінез-құлық.** Оқушыларға өрт, жер сілкініс немесе басқа төтенше жағдайлар кезінде қалай дұрыс әрекет ету керектігін үйрете отырып, өмірді сақтап қалуға ықпал етеді.
- **Интернет қауіпсіздігі.** Заманауи әлемде интернеттегі қауіпсіздікке ерекше назар аударылады. Қауіпсіздік сабақтары оқушыларға қауіпсіз және қауіпті онлайн мінез-құлықты ажыратуға, жеке деректерді қорғауға және кибербуллингтің алдын алуға көмектеседі.
- **Өзін-өзі тану және жауапкершілік.** Қауіпсіздік ережелерін үйрету балалар мен жасөспірімдерде өзін-өзі тануды және олардың әрекеттері үшін жауапкершілікті қалыптастыруға ықпал етеді, оларды тәуекелдерді бағалауға және ойластырылған шешімдерді қабылдауға үйретеді.

10 минуттық қауіпсіздік сабақтарын өткізу негізгі ұғымдар мен дағдыларды қысқаша және тиімді жеткізе білуді талап етеді. Осындай сабақтарды қалай ұйымдастыруға болатындығы туралы ұсыныстар:

1 Сабақтың мақсатын анықтаңыз.

Талқылағыңыз келетін нақты қауіпсіздік тақырыбын таңдаңыз. Бұл жолдың қауіпсіз өтуі, өрт кезіндегі тәртіп ережелері және т. б. болуы мүмкін.

2 Негізгі хабарламаларды анықтаңыз.

Осы 10 минут ішінде оқушыларға жеткізгіңіз келетін негізгі нүктелерді бөлектеңіз. Таңдалған тақырыптың маңызды аспектілерімен шектеліңіз.

3 Интерактивті әдістерді қолданыңыз.

Сұрақтар, пікірталастар немесе демонстрациялар арқылы оқушыларды сабаққа қосыңыз.

4

Тәжірибе.

Мысалы, жарақаттану кезінде алғашқы көмек көрсетудің дұрыс әдісін көрсетіңіз

5

Қарапайым тіл және нақты нұсқаулар.

Түсінікті тіл мен нақты нұсқауларды қолданыңыз. Күрделі терминдер мен техникалық мәліметтерден аулақ болыңыз.

6

Түсінуді тексеру.

Сабақтың соңында оқушылардың негізгі ойларды түсінетініне көз жеткізіңіз. Білімді тексеру үшін бірнеше сұрақтар қоюға болады.

7

Көрнекі және аудиовизуалды құралдарды қолданыңыз.

Көрнекілік қауіпсіздіктің негізгі аспектілерін түсіндіруге айтарлықтай көмектеседі (суреттер, схемалар, бейнелер немесе презентациялар, әңгімелер).

10 минуттың шектеулі уақыт екенін есте ұстаған жөн, сондықтан ең маңызды нәрсеге назар аударып, материалдың максималды айқындылығы мен түсінігін қамтамасыз ету қажет.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРҒА АРНАЛҒАН «ЖЕКЕ ҚАУІПСІЗДІК» ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ САБАҚТАР, 20 САБАҚ

№	Негізгі бағыттар	4-5 жас (10 тақырып)	5-6 жас (10 тақырып)
1	Төтенше жағдай кезіндегі әрекеттер: ЭС нөмірлері, қоңырау сценарийлері	Жедел қызметтердің телефон нөмірлері	Жедел қызметтердің телефон нөмірлері
		Төтенше жағдай кезінде жедел қызметтерге телефон соғу нұсқаулары	Төтенше жағдай кезінде жедел қызметтерге телефон соғу нұсқаулары
2	Үй ішіндегі қауіпсіздік	Абайлаңыз, терезе!»	Ұйымдастырылған іс-әрекет кезіндегі тәртіп (қауіпсіздік) ережелері
		Үйдегі қауіпті заттар	Лифт (жедел саты) пен кіреберістегі (подъезд) тәртіп ережелері
		Топтағы тәртіп ережелері	
		Бөтен адам есік қаққанда...танымайтын адамға есік ашуға бола ма?»	
3	Көшедегі қауіпсіздік	Ойын-сауық орындарында және көлікте өзін-өзі ұстау ережелері	Көшедегі қауіпті орындар» (ашық құдықтар, қаңырап қалған ғимараттар, септиктер, құрылыс алаңдары, гараждар)
		Ойын алаңдарында тәртіп ережелері	Сыртта ойын кезіндегі тәртіп ережелері
			Қауіпсіз Аттракциондар. Ойын-сауық саябағында қалай әрекет ету керек?
4	Бейтаныс адамдармен қарым-қатынас кезінде қауіпсіздік	Көшедегі бейтаныс адамдардың ұсыныстарына қалай жауап беруге болады	Мен Адасып кеткен Жағдайға 5 қарапайым кеңес
		Үйдің мекенжайын, ата-аналардың нөмірлерін жатқа білеміз	Мен Адасып кеткен Жағдайға 5 қарапайым кеңес
5	Қауіпті заттар		Үйдегі қауіпті заттар» (дәрілер, сұйықтықтар, газ баллондары)

1-4 СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ЖЕКЕ ҚАУІПСІЗДІК» ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ САБАҚТАР, 40 САБАҚ

№	Негізгі бағыттар	1 сыныптың тақырыптары	2 сыныптың тақырыптары	3 сыныптың тақырыптары	4 сыныптың тақырыптары
1	Төтенше жағдайлар кезіндегі әрекеттер	Жедел қызмет нөмірлері	Жедел қызмет нөмірлері	Жедел қызмет нөмірлері	Жедел қызмет нөмірлері
		Төтенше жағдай туындаған кезде жедел қызметтерге қоңырау шалу сценарийлері	Төтенше жағдай туындаған кезде жедел қызметтерге қоңырау шалу сценарийлері	Төтенше жағдай туындаған кезде жедел қызметтерге қоңырау шалу сценарийлері	Төтенше жағдай туындаған кезде жедел қызметтерге қоңырау шалу сценарийлері
2	Үй ішіндегі қауіпсіз мінез-құлық	Есікті қағу. Қауіпті қалай тануға болады?»	Үйдегі ойын: қауіпсіздік шараларын сақтау	Ата-аналардың бақылауы» бағдарламасы Балалар үшін жеңілдіктер	Құпия сөз - сіздің отбасылық пароліңіз
		Ата-аналармен құпия сөз			
3	Қоғамдағы қауіпсіздік	Дүкенге алғашқы рет өзінің баруы	Егер мен жабайы жануарларды кездестірsem ше?»	Күдікті заттар анықталғанда жасалатын 5 қадам	Көше иттерін кездестірсең
					Көшедегі қауіпсіз ойындар
4	Бейтаныс адамдармен қарым-қатынас кезінде қауіпсіздік	Егер бейтаныс адам көшеде көмек сұраса	«5 секунд» ережесі, бейтаныс адаммен диалогты қалай дұрыс құруға болады	Бейтаныс адамдардың қулықтары	Бейтаныс адамға көмек көрсетуге бола ма?
5	Зиянды және пайдалы әдеттер туралы	Ойыншықтарды қауіпсіз пайдалану ережелері	Супермаркетте өнімдерді таңдау ережелері		Тамақпен эксперимент жасаудағы қауіп
		Біріктіруге болмайтын өнімдердің комбинациясы			
6	Табиғатта, суда, мұзда қауіпсіз жүру ережелері	Су қоймаларындағы қауіптер	Жазғы демалыс кезіндегі мінез-құлық ережелері	табиғат аясындағы қауіпсіздік ережелері	Табиғат аясындағы демалысқа қалай дайындалу керек?
			Мұздағы қауіптер		
7	Сандық әлемдегі қауіпсіздік		Желідегі қауіпті танысу	Виртуалды достардан болатын қауіптен қалай сақтануға болады?»	Ғаламтор мен мессенджерлердегі қауіпті сілтемелер.
				әлеуметтік желідегі қауіпті ойындар	
8	Жасанды интеллект: қауіптер мен қатерлер	Жасанды интеллект мүмкіндіктері. Ата-аналардың дауыстарымен қоңырау шалу			Возможности искусственного интеллекта. Звонки голосами родителей
9	Жанжалдардың алдын алу үшін әлеуметтік құзыреттілік дағдылары. Ата-аналардың ақылды кеңестері.		Досыңызды қорласа не істеу керек	Қалай өз-өзінді қауіпсіз қорғауға болады?»	Үйдегі ойындар: қауіпсіздік шараларын сақтаймыз»
				Не жөнінде үндемей қалуға және ата-аналардан жасыруға болмайды?	

5-9 СЫНЫПТАРҒА АРНАЛҒАН «ЖЕКЕ ҚАУІПСІЗДІК» ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ САБАҚТАР, 50 САБАҚ

№	Негізгі бағыттар	5 сыныптың тақырыптары	6 сыныптың тақырыптары	7 сыныптың тақырыптары	8 сыныптың тақырыптары	9 сыныптың тақырыптары
1	Төтенше жағдайлар кезіндегі әрекеттер	Төтенше қызметтің нөмірлері	Төтенше қызметтің нөмірлері	Төтенше қызметтің нөмірлері№ Сенім телефондары	Төтенше қызметтің нөмірлері Сенім телефондары	Төтенше қызметтің нөмірлері Сенім телефондары
					Саяхат кезіндегі төтенше жағдайлар (өрт, жер сілкінісі, су тасқыны)	
2	Үй ішіндегі қауіпсіз мінез-құлық	Мектептегі қауіпсіздік ережелері				
3	Көшедегі қауіпсіздік	Үйге қауіпсіз оралу: қолайсыз ауа- райында не істеу керек?	Көшедегі қауіпті нысандардан қалай аулақ болуға болады? (фонтан			Қауіпті хобби және серуендеу орындары
		Көшедегі қауіпті заттардан қалай аулақ	Халықаралық көмек көрсету белгілері			
		Қауіпсіз ашық ойын алаңының ережелері				
4	Бейтаныс адамдармен қарым-қатынас кезінде қауіпсіздік	Бейтаныс адамның шақыруынан қалай сенімді және қауіпсіз бас тартуға болады?»		Бейтаныс адамдармен қарым- қатынас кезіндегі қауіпті сигналдар	Күмәнді жағдайда салауатты және Қауіпсіз өмірге апаратын жол	Зиян келтіруі мүмкін ұсыныстарды нақты және батыл түрде қабылдамауды қалай үйренуге болады
5	Табиғатта, суда, мұзда қауіпсіз жүру ережелері		Бассейндегі немесе судағы жарақаттар мен кездейсоқ оқиғаларды қалай болдырмауға болады	Судағы қауіпті жағдайларды қалай тануға және судағы жазатайым оқиғалардың қалай алдын алуға болады		
			Мұздағы қауіпсіздік	Өзіңізге және айналаңыздағыларға қауіпсіз велосипед тебуді қалай қамтамасыз етуге болады		
6	Сандық әлемдегі қауіпсіздік	Өлеуметтік желілер: негізгі қауіпсіздік ережелері	Сіздің жеке деректеріңіз және оларды қалай қорғауға болады?	«Цифрлық диета» челленджі: гаджеттерден қысқа уақытқа бас тарту сізге қалай әсер етеді?	Желідегі жас шектеулері және олар не үшін қажет.	Желідегі фейктер үшін жауапкершілік
		Қауіпті сынақтар (челленждер)	Зиянды бағдарлама. Қауіпті қалай тануға	Желідегі қауіпті хобби (треш- стрим)	Қауіпті селфи	
					Өзіңіз туралы жеке ақпаратты беру қаупі	

№	Негізгі бағыттар	5 сыныптың тақырыптары	Негізгі бағыттар	5 сыныптың тақырыптары	6 сыныптың тақырыптары	7 сыныптың тақырыптары	8 сыныптың тақырыптары	9 сыныптың тақырыптары
7	Жасанды интеллект: қауіптер мен қатерлер		Жасанды интеллект, оған сөзсіз сену керек пе?					
8	Жанжалдардың алдын алу үшін әлеуметтік құзыреттілік дағдылары. Ата-аналардың ақылды кеңестері.	Қақтығыс жағдайындағы қарапайым қадамдар	Кибербуллингтің белгілері. Қалай ерте тануға және өзіңізді қорғауға көмектесуге болады?			Кибербуллингтің түрлері. Әр адамның қауіпсіздігі неде және сіздің әрекеттеріңіздің алгоритмі қандай болуы керек	Қауіпті және болжанбайтын жағдайлардан, зиянсыз әзілдер мен ұсыныстарды қалай ажыратуға болады	Жанжалдың нәтижесі үшін жауапкершілік
			Неліктен ата-анаңмен өз тәжірибеңмен бөлісу маңызды?»			Қиын жағдайларда ата-аналарға сену неге маңызды?	Ата-анамен және сенімді ересектермен қауіпсіздік мәселелерін қалай ашық талқылауға болады	Ата-аналарға деген сенім өмірде маңызды шешімдер қабылдауға қалай әсер етеді
						Қиын кезеңдердегі достық: жанжалда досыңызға қалай қауіпсіз көмектесуге болады		
9	Пайдалы әдеттер	Денсаулықты сақтайтын әдеттер»						
10	Негізгі құқықтар мен міндеттерді білу					Менің негізгі құқықтарым мен міндеттерім	Менің қандай құқығым бар?	Кәмелетке толмаған бала заңды жауапкершілікке тартылуы мүмкін бе?
								Жасөспірім және еңбек қатынастары
11	Желілік қауіптерден қалай қорғануға болады						Кибербуллингтің рөлдік құрылымы. Егер сіз қатысушы болсаңыз не істеу керек. Өзіңізге алғашқы көмек	Егер сіз желіде қорқытуға тап болсаңыз
12	Діни сектаның белгілері: оларды қалай тануға болады? Психологиялық тұрақтылық.							Күмәнді жағдайларда азғыруды қалай жеңуге және дұрыс таңдау жасауға болады

10-11 сыныптар мен ТжКБ «ЖЕКЕ ҚАУІПСІЗДІК» ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ САБАҚТАР			
№	Негізгі бағыттар	10 сынып пен ТжКБҰ 1 курсына арналған тақырыптар	11 сынып пен ТжКБҰ 2 курсына арналған тақырыптар
1	Төтенше жағдай кезіндегі әрекеттер: ЭС нөмірлері, қоңырау сценарийлері	Жедел қызмет телефон нөмірлері	Жедел қызмет телефон нөмірлері Төтенше жағдайларда әрекет ете білу
2	Үй ішіндегі қауіпсіздік		Іс-шарадларда қауіпсіз ортаны сақтау. Сіздің әрекеттеріңіз үшін жауапкершілікті қалай қабылдауға болады?
3	Бейтаныс адамдармен қарым-қатынас кезінде қауіпсіздік	Бейтаныс адамдарға жеке фотосуреттерді жіберу қаупі	
4	Интернеттегі қауіпсіздік	Онлайн ойындардың қауіптілігі және интернетке тәуелділік Жалған ақпаратты, оның ішінде желіде таратқаны үшін жауапкершілік?	
5	Жасанды интеллект: қауіптер мен қатерлер	Жасанды интеллект адамнан асып түсе ала ма, одан қорқу керек пе?	
6	Қорқыту белгілері: мінез-құлық ережелері	Интернеттегі және әлеуметтік желілердегі жеке шекараларды қорғау Сізге қатысты жағымсыз сөздерге жауап берудің тиімді стратегиялары	Өрекетсіздік пен серіктестік үшін жауапкершілік Зорлық-зомбылықтан қорғану: қорғау әдістерін және көмекке жүгіну ережелерін білу адамның жеке шекарасын қорғаудағы негізгі ережелер Шынайы достық пен жалған достықты ажырату
7	Құқықтар мен міндеттер	Өз құқықтарыңыз бен міндеттеріңізді білу құқықбұзушылықтардан аулақ болуға қалай көмектеседі?»	Қауіпсіз еңбек жағдайларын қалай қамтамасыз ету керек?
8	Қаржылық сауаттылық негіздері	Табыстың күмәнді түрлері. Қалай алаяқтардың тұзағына түспеуге болады	ОсҚаржылық сауаттылықтың негіздері Қауіпсіз қаржылық операцияларды жүргізу ережелері. Қаржылық пирамидалардың қаупі
9	Желілік қауіптерден қалай қорғануға болады		
10	Көліктегі қауіпсіз мінез-құлық	Көліктегі қауіпсіз мінез-құлық: автомобиль, автобус, пойыз, ұшақ	
11	Діни сектаның белгілері: оларды қалай тануға болады? Психологиялық тұрақтылық.		Секталардың ықпалына қалай түспеуге болады?

«СЕКТАЛАРДЫҢ ЫҚПАЛЫНА ҚАЛАЙ ТҮСПЕУГЕ БОЛАДЫ?» ТАҚЫРЫБЫНА САБАҚ ЖОСПАРЫ

МАҚСАТ: СЕКТА ТУРАЛЫ ТЕРЕҢ ТҮСІНІК БЕРУ, ОНЫҢ ТҮРЛЕРІ, СЕБЕПТЕРІ МЕН ЗАРДАПТАРЫН ҰҒЫНДЫРУ.

ҰЗАҚТЫҒЫ : 10 МИНУТ

МАҚСАТТЫ ТОП: 11 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫ

Сынып сағатының қалыпы: әңгіме элементтері мен тәжірибелік жұмыс.

МІНДЕТТЕРІ:

- Діни секталардың баланың өміріне қауіптілігін түсіндіру;
- Деструктивті бағыттағы секталардың позицияларын ажырата білуге үйрету;
- Елге, жерге, Отанға, тілге, ата-баба дініне деген сүйіспеншілікті ояту..

САБАҚТЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ:

1. Кіріспе (2 мин):

Деструктивті діни ағымдар қоғамдық қауіпсіздікке, отбасына, адам денсаулығына қауіп төндіреді.

Діни секталардың белгілері:

- ұлттық құндылықтар мен дәстүрлерді жоққа шығарады
- зайырлы мемлекеттерге және зайырлы өмір салтына қарсылық білдіреді;
- Мемлекеттік рәміздер мен мемлекеттік мерекелерді құрметтемейді;
- қазіргі заманғы мәдениет пен өнер түрлеріне деген жеккөрушілікті көрсетеді;
- заңда белгіленген міндеттерді орындаудан бас тартады;
- медициналық көмектің кейбір түрлерінен бас тартады;
- білім беру мекемелерінде жекелеген пәндерге қатыспауға шақырады.

2. Практикалық бөлім (6 мин):

Постерді қорғау «Қандай діни секталарға тыйым салынады?»

3. Қорытынды (2 мин):

сабақты қорытындылау, секталардың ықпалына түспеуге кеңес беру.

Пайдалы сілтеме:

<https://youtu.be/mVKWd4Xkd7Q?si=spEFbKTVgePjbtQf>

Ұзақтығы: 10 минут

Ұйымдастырылған іс-әрекеттің мақсаты: Балаларды төтенше қызметтерге дұрыс және тиімді қоңырау шалуға, жедел әрекет ету үшін қажетті ақпаратты беруге үйрету.

Міндеттері:

Балаларды төтенше қызметтердің телефон нөмірлерімен (полиция, өрт сөндіру қызметі, жедел жәрдем, газ қызметі) таныстыру.

Төтенше жағдайлардағы қоңырау сценарийлерінің негізгі элементтерін көрсету.

Өртүрлі төтенше жағдайларда қоңырау сценарийін есте сақтау және төтенше қызметтерге қоңырау шалу бойынша жаттығулар өткізу.

Материалдар мен ресурстар:

Төтенше қызметтерге қоңырау шалу мысалдарын көрсету үшін қажетті суреттер мен бейне жазбалар.

Төтенше қызметтердің телефон нөмірлері мен қоңырау сценарийлері бар таратпа материалдар.

Рөлдік ойындарға арналған телефондар, телефон аппараттары немесе ойыншық телефондар.

Ұйымдастырылған іс-әрекет:

Төтенше қызметтерге қоңырау шалудың маңыздылығын түсіндіру:

Өрт күзеті	101
Полиция	102
Жедел жәрдем	103
Төтенше газ қызметі	104,112
Бірыңғай құтқару қызметі	112
«111 Жедел қызметі» байланыс орталығы балалар мен ересектер өздеріне көмек қажет екендігі туралы, тұрмыстық зорлық-зомбылық, балалардың құқықтарының бұзылуы туралы, баланың көшеде, үйде, көлікте жалғыз қалғаны туралы, өміріне және денсаулығына қауіп төнгенде хабарласу. «111» нөмірі - 24/7 жұмыс істейді.	111

Қоңырау сценарийінің негізгі элементтерін көрсету (қосымша 1,2,3):
Сәлемдесу және өзін сабырлы (байсалды) таныстыру.

Мекенжай мен оқиға орнын көрсету.

Жағдайды сипаттау (не болғанын, қандай қауіп бар екенін, зардап шеккендер бар ма, жоқ па және т.б.).

Оператордың сұрақтарына жауап беру. Оператордың нұсқауларын орындау.

Қоңырауға дейін және қоңыраудан кейінгі тәртіп (қауіпсіздік) ережелерін талқылау:

Оқиға орнында болу (егер бұл қауіпсіз болса). Оператор айтпайынша, телефон тұтқасын қоймау.

Оператордың нұсқауларын орындау және мүмкін болса, көмек көрсету.
Бекітуге арналған тапсырмалар: Өртүрлі жағдайлар үшін қоңырау сценарийін құрастыру. Мысалы: үйдегі өрт. Жарақат немесе ауру. Газдың иісінің шығуы. Ұрлық немесе шабуыл.

Пайдалы сілтемелер:

<https://orken-instituty.kz/ru/telefony-goryachih-lij>

<https://orken-instituty.kz/ru/dashboard/cpsp-material/poleznye-materialy-cpsp>

https://www.youtube.com/watch?v=HBgZoMfOclE&list=PLA5eCSY2FeoQFtmGao7IWQuIA-hK_6ODD&index=1

Ұзақтығы: 10 минут

Сабақтың мақсаты: Оқушыларды әлеуметтік желідегі қауіпсіздік ережелерімен таныстыру.

Сабақтың міндеті:

Мақсаты бойынша ақпараттық қоғамда мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Интернеттегі балалардың мінез-құлық нормалары мен ережелерін әзірлеу

Оқушылардың ой-өрісін кеңейту.

Көрнекіліктер: әлеуметтік желі түрлері көрсетілген иллюстрациялар, қауіпсіздік ережелері жазылған жадынама.

Сабақ барысы.

1. Кіріспе (2 минут)

Негізгі бөлім (6 минут)

Ұғымдарды түсіндіру:

Әлеуметтік желі дегеніміз не?

Facebook, YouTube, WhatsApp, Instagram, Tik-Tok, Telegram, Pinterest, Twitter және т.б.

Әлеуметтік желідегі иллюстрацияларды көрсетіңіз. Әлеуметтік желілердің пайдасы мен зияны?

Әлеуметтік желілерді пайдаланудың негізгі ережелері:

ереже: Мінез - құлық ережесі.

Бейтаныс сайттарға өтпеу керектігін түсіндіріңіз.

Әлеуметтік желілердегі дұрыс және бұрыс мінез-құлық иллюстрацияларын көрсету.

ереже: Жазбалардағы лайк санын тексермеңіз.

Оқушыларды керек емес, таныс емес адамдардың парақшаларына кірмеуге және оларға лайк баспауға үйретіңіз.

ереже: Әлеуметтік желілерде өткізу уақытына шектеу қойыңыз.

Компьютерде ұзақ отыру денсаулыққа зиян.

ереже: Бейтаныс адамдарды қоспаңыз.

Қауіпсіз болып көрінбесесе де, деректеріңізді Интернетте жарияламау керектігін түсіндіріңіз.

Қорытынды (2 минут). Ережелерді қайталау:

Осы тақырыпты талқылау ұнады ма? Бұл туралы ата-анаңызға айтасыз ба?

«Интернеттегі қауіпсіз мінез-құлық» туралы кеңесі бар парақшаны тарату.

Пайдалы сілтемелер:

[https](https://www.youtube.com/watch?v=u3PvSbPiNvo&list=PLA5eCSY2FeoQLLocS-IEuEG9KjOrJzvPM&index=8)

[://www.youtube.com/watch?v=u3PvSbPiNvo&list=PLA5eCSY2FeoQLLoc](https://www.youtube.com/watch?v=u3PvSbPiNvo&list=PLA5eCSY2FeoQLLocS-IEuEG9KjOrJzvPM&index=8)

[S-IEuEG9KjOrJzvPM&index=8](https://www.youtube.com/watch?v=u3PvSbPiNvo&list=PLA5eCSY2FeoQLLocS-IEuEG9KjOrJzvPM&index=8)

<https://youtu.be/u3PvSbPiNvo?si=05cNMvRk0lIXl68w>

Номера телефонов экстренных служб

101 – Противопожарная служба

102 – Полиция

103 – Скорая медицинская помощь

24/7

24/7

104 – Служба газа

109 – Служба спасения

110 – Информация о терактах

112 – Экстренный вызов

114 – Горячая линия по оказанию консультативной и психологической помощи в сфере религии

115 – Телефон доверия в сложных жизненных ситуациях

150 – Национальный телефон доверия для детей и молодежи

Правила безопасного поведения при работе с электроприборами

1 Выключая электроприбор, вытаскивай вилку из розетки за штекер, а не за шнур.

Запрещено касаться мокрыми руками электроприборов, которые находятся под напряжением.

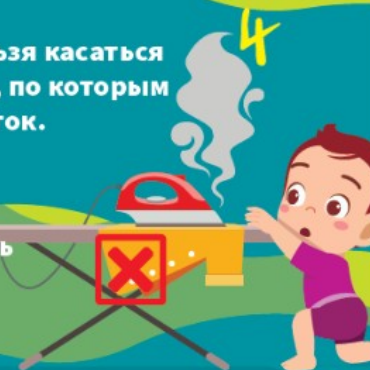
3 Пользуйся только исправными электроприборами, розетками.

Ни в коем случае нельзя касаться оголённых проводов, по которым идёт электрический ток.

5

Строго запрещено заземлять провода дверями, оконными рамами, закреплять их на гвоздях. Опасно играть рядом с розетками, втыкать в них шпильки, булавки, дёргать провода.

6

Помни: включённые и оставленные без присмотра электроприборы и газовые плиты – источники возгорания и взрыва!

Безопасные окна

1 Дети должны всегда находиться под присмотром взрослых.

2 Когда в доме находится ребенок, все окна должны быть плотно закрыты.

1

2

3

Расставляйте мебель на достаточном расстоянии от окон: дети часто пытаются залезть на подоконник.

4

Открывайте окна сверху – это удобно и безопасно.

5 Москитные сетки не защищают от выпадения, они являются преградой только для насекомых!

5

6

Установите на окна специальные фиксаторы, тогда ребенок сможет открыть окно только на минимальное расстояние.

7 Используйте для защиты от открывания блокираторы или оконные ручки-замки с ключом.

7

8 Находясь с ребенком возле окна или на балконе, крепко держите его.

8

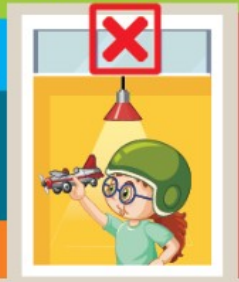

11

Запрещайте детям играть возле окон и дверей.

10

Выходить на балкон ребенок может только со взрослым.

Памятка для родителей «Как защитить ребенка от падения из окна»

Внимание! Дорогие мамы и папы, дедушки и бабушки! Участились случаи выпадения детей из окон! Предлагаем вам простые правила, выполнение которых сделает ваш дом безопасным для ребенка. Они очень просты. Давайте вместе защитим наших детей!

1 Маленькие дети должны всегда находиться под присмотром взрослых.

1

2 Когда в доме находится ребенок, все окна должны быть плотно закрыты.

2

3 Расставляйте мебель на достаточном расстоянии от окон: дети часто пытаются залезть на подоконник.

3

4 Установите на окна специальные фиксаторы: ребенок сможет открыть окно только на минимальное расстояние.

4

5 Открывайте окна сверху – это удобно и безопасно.

5

6 Используйте блокираторы или оконные ручки-замки с ключом.

7 Находясь с ребенком возле окна или на балконе, крепко держите его.

7

8 Пространство перед балконными и межкомнатными дверями травмоопасно, поэтому должно быть свободно от вещей.

8

9 Выходить на балкон ребенок может только вместе со взрослым.

9

ЗАПРЕЩАЙТЕ ДЕТЯМ ИГРАТЬ ВОЗЛЕ ОКОН И ДВЕРЕЙ!

Правила безопасного поведения на дороге

1 Помни, что ты пешеход и должен передвигаться только по тротуарам, пешеходным дорожкам и подземным переходам.

2 При движении в тёмное время суток необходимо иметь при себе предметы или приборы со светоотражающими элементами.

3 Пересекать проезжую часть можно только по подземным и надземным пешеходным переходам.

4 На дорогах, где движение регулируется, нужно следить за сигналами светофора или движениями регулировщика.

5 Останавливаться, замедлять шаг при переходе через проезжую часть опасно.

6 Если ты не успел перейти дорогу, остановись на разделяющей полосе.

7 Продолжай переход, только убедившись в безопасности дальнейшего движения и с учетом сигнала светофора (движения регулировщика).

8 На нерегулируемых пешеходных переходах можно выходить на проезжую часть только там, где рядом нет движущегося со скоростью транспорта.

9 При отсутствии в зоне видимости перехода или перекрёстка разрешается переходить дорогу под прямым углом к краю проезжей части – там, где она хорошо просматривается в обе стороны.

Правила пользования велосипедом

1 Пользуйся только тем велосипедом, который подходит тебе по росту.

2 Предметы и вещи, мешающие тебе управлять велосипедом, лучше перевезти на другом транспорте.

3 Ездить на велосипеде можно только по одному. Нельзя ездить, не держась за руль хотя бы одной рукой.

4 Крепко держи руль. Выпускать его из рук опасно падением и получением травмы!

5 Перед тем как сесть на велосипед, убедись в исправности его тормозов.

6 Помни: ездить рядом с движущимся транспортом, тем более цепляться за него, опасно для твоего здоровья и жизни!

7 Нельзя двигаться по дороге при наличии рядом велосипедной дорожки. Ездить по пешеходному переходу запрещается.

Правила поведения на улице

1

Помни: запрещается нахождение несовершеннолетнего вне жилища без сопровождения родителей или их законных представителей с 23 до 6 часов. Выходя из дома, всегда предупреждай родителей или других членов семьи, куда ты идёшь, где будешь находиться и во сколько вернёшься.

2

Если возвращаешься домой поздно вечером, попроси, чтобы тебя встретили.

3

Вступать в разговоры с незнакомыми людьми, отвечать на их вопросы, рассказывать, куда идёшь, где живёшь и т. д., небезопасно.

Если ты оказался на улице в тёмное время суток, постарайся идти там, где много людей.

4

Избегай отдалённых и безлюдных мест,строек, заброшенных домов и других строений.

5

6

Если тебе показалось, что кто-то достаточно долго идёт за тобой, создалось впечатление, что тебя преследуют, немедленно направляйся в людное место и обратись за помощью ко взрослым.

7

Увидев впереди себя шумную компанию или группу подвыпивших людей, сразу же переходи на другую сторону улицы или резко измени маршрут.

Правила поведения на улице

8

Находясь на улице, избегай любых конфликтов, споров, тем более оскорблений.

9

Добирайся до дома только на известном тебе транспорте (троллейбусе, автобусе, трамвае, маршрутке).

10

Помни: останавливать проезжающие мимо машины и садиться в них, особенно если водитель сам предлагает подвезти тебя, категорически нельзя!

Игнорируй любые просьбы незнакомых прохожих, водителей автотранспорта показать дорогу, магазин, аптеку и т. д.

11

Идя вдоль проезжей части, двигайся навстречу транспорту.

13

Знакомство с кем-то на улице может стать источником проблем и даже опасности.

14

Избегай разговоров, споров, шумных разбирательств, выяснений отношений, особенно если они сопровождаются рукоприкладством и дракой.

Правила поведения при встрече с незнакомцем

1 Помни: поддерживать разговор с незнакомыми людьми – значит подвергать себя возможному риску! Любые вопросы лучше игнорировать, даже если они кажутся безобидными.

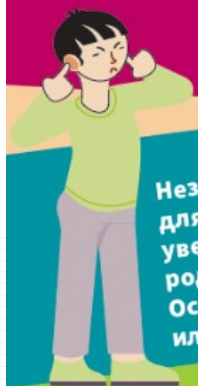

Откажись от предложения чужих людей прокатить тебя на машине, угостить сладостями, подарить необычную игрушку или новый гаджет. Помни: любые заманчивые обещания незнакомцев – это ловушка!

2

Если незнакомец хочет вручить тебе конфетку, шоколадку или игрушку, нужно отказаться и пройти мимо. Помни: чужим людям доверять нельзя!

3

Незнакомые люди могут представлять для тебя опасность. Человек может уверять тебя, что он хороший друг твоих родителей, но верить этому нельзя. Особенно если он предлагает подвезти или проводить тебя домой.

4

Заходить в лифт или подъезд с незнакомыми людьми опасно! Нужно дожидаться, пока они пройдут или уедут.

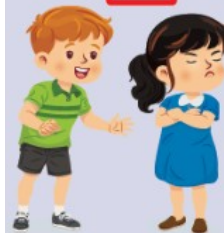
5

Если чужой человек пытается схватить тебя или угрожает, нужно громко закричать, чтобы привлечь внимание взрослых к происходящему.

6

Как не оказаться вовлеченным в совершение преступления?

1 Решительно игнорируй уговоры малоизвестных людей поучаствовать в каком-нибудь коллективном действии (покараулить, пока они будут заниматься какими-то своими делами, постоять на углу, свистнуть, подать любой другой знак, если кто-то появится рядом, и т. д.). Это опасно, так как ты можешь стать соучастником противозаконного деяния.

Избегай сомнительных знакомств, шумных компаний. Помни: просьбы незнакомых людей о помощи могут быть ловушкой. Опасно брать на хранение домой какие-либо вещи – они могут быть краденными.

2

3

4 Будь предельно осторожен с выбором друзей, ведь оказаться в плохой компании – значит подвергнуть себя постоянному риску.

Не бери на хранение вещи или деньги, даже если тебе их предлагают безвозмездно или в долг, а также от знакомых и друзей. Не помогай незнакомым людям, если тебе предлагают проникнуть в помещение, квартиру, дом.

5

Правила поведения в интернете

1 Рассказывать незнакомому интернет-собеседнику, как тебя зовут, где ты живёшь или в какую школу ходишь, категорически запрещено.

2 Если ты договорился о встрече со своим интернет-собеседником в реальной жизни, позови с собой на встречу взрослого, которому ты доверяешь.

3 Используй вымышленное имя, когда ищешь информацию или общаешься с незнакомыми тебе людьми в интернете.

4 Если твой интернет-собеседник ведёт себя подозрительно или навязчиво, сообщи об этом взрослому, которому ты доверяешь. Также можешь сообщить об этом учителю.

6 Помни, что люди, с которыми ты общаешься в интернете, не всегда говорят правду и могут быть старше, чем ты думаешь.

5 Прекрати отвечать на подозрительные письма и общаться с собеседником, разговор с которым тебя пугает или неприятен. Расскажи об этом взрослым и поменяй свой e-mail адрес.

Правила защиты от кибербуллинга

1 Помни: личная информация, которую ты выкладываешь в интернет (домашний адрес и телефон, номер школы, класс, в котором ты учишься, фотографии, номера сотовых телефонов, адрес электронной почты, пароли и др.), может быть использована против тебя.

2 Общение в сети с незнакомцами опасно своими последствиями: обман, кража домашнего и личного имущества, взлом личных данных, банковских счетов и т. д.

3 Ссылки, которые присылают незнакомые люди, могут представлять угрозу для безопасности твоего ПК и других гаджетов.

4 Соблюдай правила цифрового этикета. При общении в виртуальной среде нужно быть вежливым, дружелюбным и доброжелательным, уважительно относиться к собеседникам, отправлять только позитивные сообщения или изображения.

5 Используй в сетевом общении юмор – это самое мощное оружие против любой агрессии.

6 Неприятные сообщения лучше оставляй без ответа, чтобы не провоцировать собеседника.

УМЕЙ СКАЗАТЬ «НЕТ!» ЕСЛИ ТЕБЕ ПРЕДЛАГАЮТ:

совершить недостойный поступок;
попробовать что-либо запретное;

НЕТ!

поехать куда-либо, предупреждая,
чтобы ты об этом никому не говорил.
Пойти в гости к незнакомым
или малознакомым людям,
на дискотеку, в клуб;

«хорошо» отдохнуть вдали от
взрослых, родителей;

подвезти тебя на машине или
показать дорогу, сидя в машине;

купить какой-либо товар по низкой
цене, сыграть в азартную игру,
обещая большой выигрыш;

погадать с целью узнать будущее.

Помни, что во многих случаях
умение сказать твёрдое «Нет!» –
это проявление не слабости,
а силы, воли и чувства
собственного достоинства.

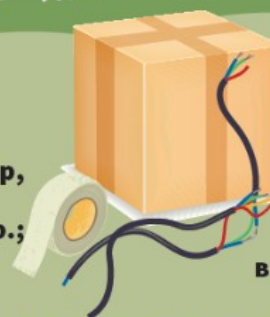
Если ты обнаружил подозрительный предмет

К ПОДОЗРИТЕЛЬНЫМ ПРЕДМЕТАМ ОТНОСЯТСЯ:

вещи без хозяина (сумка, портфель,
коробка, сверток, деталь и т.д.);

натянута
проволока,
веревка, шнур,
провода или
изолента и др.;

какой-либо предмет,
обнаруженный в школе,
подъезде, у дверей
квартиры, под лестницей,
в общественном транспорте;

Запомни: в качестве прикрытия,
маскировки для опасных, особенно
взрывных, устройств используют
обычные бытовые предметы: сумки,
пакеты, свертки, коробки, игрушки и т. п.;

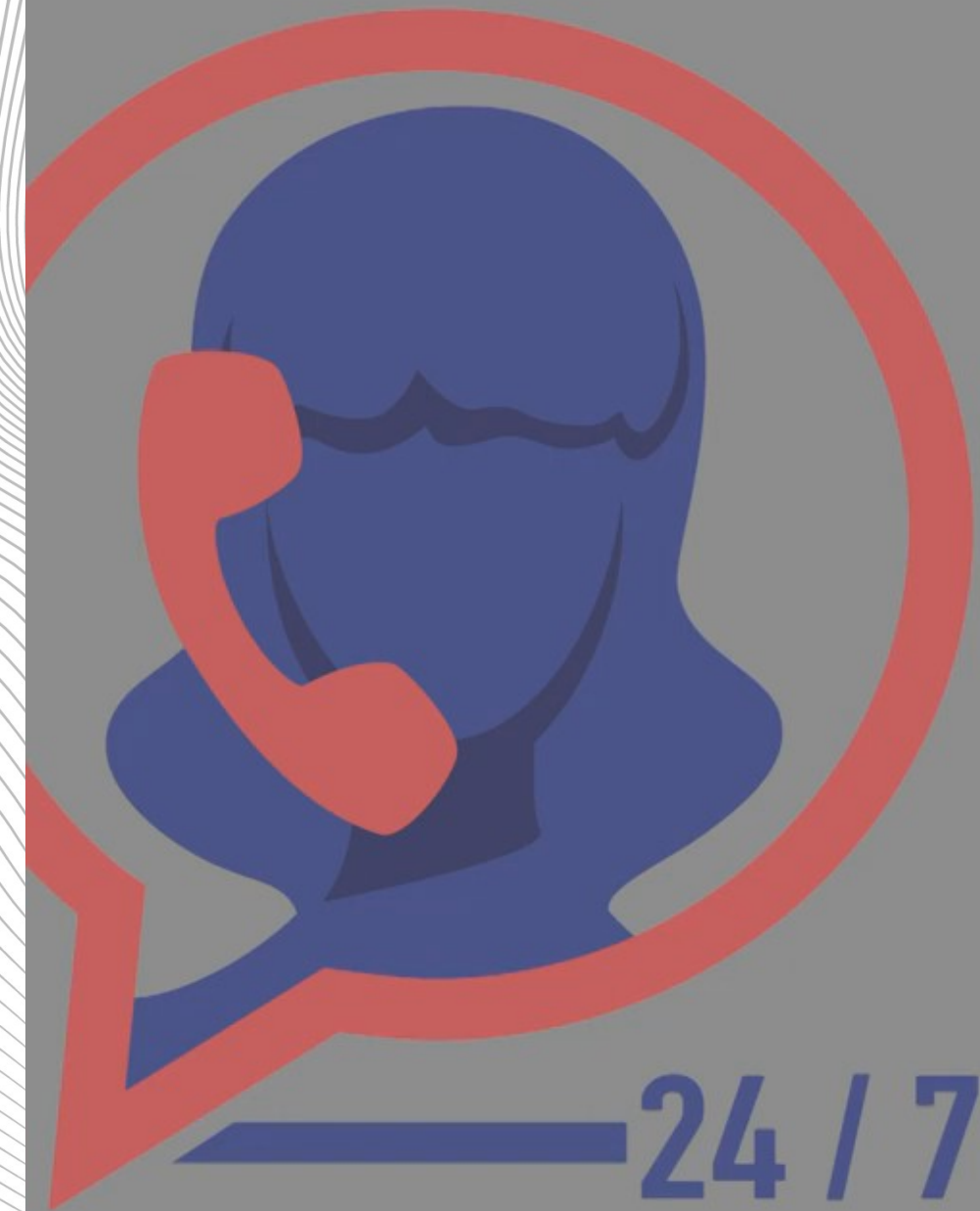
ВО ВСЕХ ПЕРЕЧИСЛЕННЫХ СЛУЧАЯХ НЕОБХОДИМО:

не трогать,
не вскрывать,
не перекладывать
находку;

отойти от нее
на безопасное
расстояние;

сообщить о находке
взрослым: учителю,
родителям,
сотруднику
полиции, водителю.

Шұғыл қызмет телефондарының нөмірлері

Правила защиты от кибербуллинга

